

Gespreksnotitie rondetafelgesprek

Misstanden binnen gesloten gemeenschappen en sektes

15 oktober 2026 – Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid

Danny Grootveld – Auteur van *Tunnelvisie – Kind van de 'Maasbach sekte'*

Kijk niet alleen naar incidenten, maar signaleer vroegtijdig patronen van dwingende controle, psychisch geweld en afhankelijkheid

Op 4 juni jl. bood ik in de Tweede Kamer mijn boek *Tunnelvisie – Kind van de 'Maasbach sekte'* aan Kamerlid Tijs van den Brink. Samen met het boek, waarin ik mijn levensverhaal beschrijf, overhandigde ik hem een brief waarin ik aandacht vroeg voor de positie en bescherming van slachtoffers van misstanden binnen gesloten religieuze gemeenschappen. Mijn boodschap van toen is ook die van vandaag: *wie deze misstanden effectief wil aanpakken, moet leren kijken naar patronen van dwingende controle, psychisch geweld en afhankelijkheid - juist vóórdat die escaleren tot duidelijk strafbare feiten*. Vrijheid van godsdienst is een groot goed, maar mag nooit als schild dienen voor machtsmisbruik.

Ik groeide op binnen de religieuze gemeenschap van de familie Maasbach, onder leiding van mijn oom, David Maasbach. Op korte afstand van de Tweede Kamer woonden, werkten en kerkten wij in de commune aan de Haagse Zevensprong, waar de grote rode 'God loves you'-vlaggen op de gebouwen van de beweging wapperen, met daaronder groot de naam 'Maasbach' in neonletters. Maar achter die boodschap van liefde ervoer ik gedurende de 24 jaar dat ik deel uitmaakte van de gemeenschap vooral een cultuur van angst en controle, met een steeds verdergaande eis tot gehoorzaamheid.

De buitenwereld werd nadrukkelijk als vijandig neergezet. Zo zei mijn oom: "De wereld is tegen ons. De overheden en de machten, die haten jou." Ook werden we geïnstrueerd of gedwongen om alle contact te verbreken met mensen buiten de gemeenschap, waaronder vrienden en familie. Pas toen ik vragen ging stellen, werd zichtbaar hoe diep de invloed van het systeem reikte. Blinde gehoorzaamheid werd verwacht; kritische vragen golden als rebellie. De woorden van de leider kregen vrijwel goddelijke autoriteit en wie de gemeenschap verliet, zou buiten de wil van God treden. Zo ontstaat een mentale gevangenis: formeel kun je weg, maar geestelijk wordt vertrek gepresenteerd als verraad aan God zelf - en zo ga je het ook zelf ervaren.

Toen ik uiteindelijk werd geëxcommuniceerd, werd ik in één klap afgesneden van vrijwel alles en iedereen die mij dierbaar waren. De leider was mijn geestelijke autoriteit, werkgever, huisbaas én mijn oom. Daarmee lag een groot deel van mijn sociale, financiële en persoonlijke bestaan in handen van hetzelfde systeem. Ik verloor mijn geloofsgemeenschap, mijn baan, vrienden, familie, mijn woning en mijn vertrouwde sociale omgeving. Ook mijn huwelijk kwam hierdoor onder zo'n grote druk te staan dat het destijds stukliep.

Mijn verhaal binnen de Maasbachbeweging staat niet op zichzelf. Ik sta hier ook met de verhalen van vele anderen die vertellen over geestelijke schade, financiële uitbuiting, grensoverschrijdend gedrag - ook seksueel - en over het verlies van contact met een zoon, dochter, vader of moeder binnen de beweging. De schade ontstaat vaak niet door één afzonderlijk incident, maar door een patroon van dwingende controle, psychisch geweld, afhankelijkheid, angst en uitsluiting.

Wat blijft onder de radar?

Bij misbruik denken we begrijpelijkerwijs snel aan fysiek of seksueel geweld, financiële delicten of andere duidelijk strafbare gedragingen. In mijn boek beschrijf ik ook mijn eigen ervaringen met en waarnemingen van financiële druk en misstanden binnen de gemeenschap. Maar juist psychisch geweld en dwingende controle zijn vaak moeilijker zichtbaar en aantoonbaar. Denk aan geestelijk gezag dat niet ter discussie mag worden gesteld, inmenging in persoonlijke keuzes, sociale controle, dreiging met uitsluiting, verbreking van familiecontacten en het al op jonge leeftijd inprenten van angst voor de buitenwereld.

Dhr. Maasbach zei op een gegeven moment vrijwel dagelijks tegen mij: "Danny moet dood. He-le-maal dood." Daarmee doelde hij op het volledige afsterven van mijn eigen wensen, dromen, toekomstplannen en zelfbe-

schikking. Van mij werd verwacht dat ik hem, de 'Man van God', zoals hij zichzelf noemde, gehoorzaamde. Juist daarin wordt zichtbaar hoe dwingende controle en psychisch geweld kunnen werken: door het stelselmatig ondermijnen van iemands autonomie en identiteit. Van buitenaf kan iemand vrij lijken om te vertrekken. Van binnenuit kan vertrek betekenen dat iemand in één beweging zijn familie, vrienden, geloofsgemeenschap, werk, identiteit en sociale veiligheid verliest. Hoe vrij is een keuze nog wanneer aan die keuze het verlies van vrijwel je hele bestaan is verbonden?

Herken het patroon

De groeiende aandacht voor psychisch geweld, psychische mishandeling en dwingende controle vind ik belangrijk. Ook binnen gesloten gemeenschappen kan sprake zijn van een groepscultuur waarin iemand stap voor stap minder ruimte ervaart om zelfstandig te denken, te kiezen of weg te gaan. Daarbij gaat het niet om het beoordelen van geloofsvertuigingen, maar van *gedrag*: dwang, misbruik, bedreiging, uitbuiting en aantasting van persoonlijke autonomie.

Zorg voor expertise en vroegsignalering

In mijn brief aan Kamerlid Van den Brink vroeg ik om een herkenbare, onafhankelijke plek voor slachtoffers, familieleden en professionals. Nederland kende eerder Sektesignaal, dat per 1 januari 2020 werd opgeheven nadat de rijkssubsidie stopte. Bij dwingende controle en psychisch geweld zien instanties vaak slechts losse delen van het probleem. Daarom is niet alleen nazorg nodig, maar vooral signalering aan de voorkant: een functie die meldingen bundelt, expertise opbouwt, gesloten gemeenschappen en sektarische bewegingen in Nederland in kaart brengt en monitort, en patronen van machtsmisbruik vroeg herkent. Slachtoffers moeten er terecht kunnen voor advies, professionals voor expertise en signalen van mogelijke strafbare feiten moeten tijdig worden doorgeleid.

Wacht niet tot iemand alles kwijt is

Veel mensen ervaren jarenlang psychische druk of dwingende controle zonder dat één duidelijk strafbaar feit is aan te wijzen. Juist vóór dat punt zijn vroegsignalering en hulp nodig. Ook na vertrek kan ondersteuning noodzakelijk zijn, omdat mensen soms hun hele sociale bestaan opnieuw moeten opbouwen.

Voorkom verdere institutionalisering van afhankelijkheid

Daarnaast pleit ik voor terughoudendheid bij het verlenen of behouden van publieke en fiscale voordelen, zoals een ANBI-status, wanneer sprake is van structurele en goed onderbouwde signalen van misstanden. Ook initiatieven die wonen, werken, onderwijs en geloof verder binnen één gesloten systeem samenbrengen, verdienen kritische toetsing. In mijn eerdere brief noemde ik als voorbeeld *Miracle City*, de eigen 'stad' die Maasbach wil realiseren. Juist zulke structuren kunnen afhankelijkheid vergroten en sociale isolatie versterken.

Mijn verzoek aan de commissie

Ik geef de commissie vier aandachtspunten mee:

1. Herken dwingende controle en psychisch geweld als *patroon*, niet alleen als losse incidenten.
2. Organiseer een *herkenbare, onafhankelijke expertise- en signaleringsfunctie*, zoals het voormalige Sektesignaal, die ook gesloten gemeenschappen en sektarische bewegingen in Nederland in kaart brengt en monitort.
3. Versterk *bescherming en ondersteuning* vóór én na een mogelijk strafrechtelijk traject.
4. Toets kritisch of *publieke en fiscale voordelen*, zoals een ANBI-status, passend zijn wanneer er structurele signalen van misstanden bestaan, en wees *alert op initiatieven die afhankelijkheid en sociale isolatie* verder kunnen versterken.

Vrijheid van godsdienst is een groot goed. Maar religieuze vrijheid mag nooit een vrijbrief zijn voor misbruik van macht. Mensen moeten vrij zijn om te geloven, maar ook om vragen te stellen, andere keuzes te maken en weg te gaan, zonder dat dwingende controle, psychisch geweld, angst of het verlies van hun hele bestaan hen feitelijk gevangenhouden.

Danny Grootveld

Ervaringsdeskundige en Auteur *Tunnelvisie – Kind van de 'Maasbach sekte'*

Bijlage

Brief Danny Grootveld aan Tweede Kamerlid Tijs van den Brink (CDA) op 03-06-2026

Geachte heer van den Brink, beste Tijs,

Hartelijk dank dat je vandaag mijn boek *Tunnelvisie – Kind van de 'Maasbach sekte'* in ontvangst wilde nemen. Ik waardeer het zeer dat je daarvoor tijd hebt willen maken. Tijdens een gesprek dat wij vorig jaar hadden, zei je iets dat mij is bijgebleven: “Vrijheid van godsdienst, ja. Maar misstanden, nee.” Die uitspraak raakt volgens mij de kern van waar deze brief over gaat.

Vrijheid van godsdienst is een groot goed in onze democratische rechtsstaat. Maar misstanden mogen niet worden weggezet of afgeschermd onder het mom van diezelfde vrijheid. Wanneer dat gebeurt, kijken we weg van leed dat vele duizenden mensen in Nederland heeft beschadigd en nog steeds beschadigt.

Met mijn boek wil ik niet alleen mijn persoonlijke verhaal vertellen, maar ook aandacht vragen voor een probleem dat veel breder is dan één beweging, één kerk of één gemeenschap. Daarom vraag ik jouw aandacht voor de volgende punten.

1. Versterk de wetgeving rondom psychisch misbruik en intieme terreur

In Nederland bestaan nog altijd grote juridische blinde vlekken als het gaat om psychologische manipulatie, geestelijke dwang, sociale isolatie en andere vormen van psychisch misbruik. Terwijl verschillende landen om ons heen stappen zetten om slachtoffers van dergelijke praktijken beter te beschermen, blijft Nederland achter. Hierdoor hebben sektes meer mogelijkheden in ons land. Niet voor niets werden we het afgelopen jaar in de media aangeduid als “Nederland Sekteland” en luidden burgemeesters de noodklok. Ook vorige week kwamen er wederom burgemeesters, deskundigen en sekteslachtoffers naar Den Haag om opnieuw aandacht te vragen voor deze problematiek.

Ik hoop dat de politiek serieus wil onderzoeken hoe wetgeving rondom psychisch misbruik, coercive control en intieme terreur kan worden versterkt, zonder daarbij afbreuk te doen aan de vrijheid van godsdienst. Geloofs-overtuigingen verdienen bescherming; misstanden niet.

2. Breng meldpunt Sektesignaal terug

Jaren geleden verdween meldpunt Sektesignaal door bezuinigingen. Daarmee verdween ook een belangrijk instrument voor vroegtijdige signalering van misstanden binnen gesloten gemeenschappen. Het huidige meldpunt van Fier verricht belangrijk werk voor slachtoffers die zich melden nadat zij schade hebben opgelopen. Maar op dat moment is het kwaad vaak al geschied. Wat ontbreekt, is een onafhankelijke instantie met een signaleringsfunctie aan de voorkant: een plek waar zorgen, patronen en meldingen kunnen worden verzameld, onderzocht en waar nodig kunnen worden doorgegeven aan bevoegde instanties. Preventie verdient minstens zoveel aandacht als nazorg.

3. Investeer in meer onderzoek naar sektes en gesloten gemeenschappen

Er is in Nederland nog altijd relatief weinig structurele kennis beschikbaar over de omvang, werking en maatschappelijke impact van sektarische bewegingen en gesloten gemeenschappen. Meer onafhankelijk onderzoek kan bijdragen aan betere beleidsvorming, betere hulpverlening en een beter begrip van de mechanismen die ervoor zorgen dat mensen langdurig gevangen kunnen raken in destructieve afhankelijkheidsrelaties.

4. Herzie belastingvoordelen en ANBI-statussen kritisch

Religieuze organisaties en stichtingen kunnen gebruikmaken van fiscale voordelen en in sommige gevallen een ANBI-status verkrijgen. Dat brengt een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid met zich mee. Wanneer er structurele signalen zijn van sociale isolatie, psychisch misbruik, familiebreuken, financiële uitbuiting of andere schadelijke praktijken, zou kritisch moeten worden gekeken of dergelijke organisaties nog voldoen aan de voorwaarden die horen bij het dienen van het algemeen nut. Ik pleit niet voor een beoordeling van geloofsinhoud,

maar wel voor een kritische toetsing van gedrag en maatschappelijke gevolgen.

5. Wees uiterst terughoudend met initiatieven die sociale isolatie kunnen versterken

Sinds 2003 bestaan er plannen van Maasbach om een eigen 'stad' te ontwikkelen onder de naam *Miracle City*, mogelijk aan de rand van Den Haag. Hierover zijn door de jaren heen gesprekken gevoerd met lokale bestuurders en politici over mogelijke grondruil en gebiedsontwikkeling. Over al deze zaken is bericht in de media.

Ik heb niets tegen betrokken politici of bestuurders en weet niet in hoeverre zij bekend zijn met de meldingen van misstanden en de kritiek rondom deze beweging. Toch wil ik zowel landelijke als lokale overheden oproepen om uiterst zorgvuldig om te gaan met initiatieven waarbij religieuze leiders fysieke leefgemeenschappen ontwikkelen voor of met hun volgelingen. De internationale geschiedenis laat zien hoe gesloten gemeenschappen, gecombineerd met sterk leiderschap en sociale afhankelijkheid, kunnen ontsporen. Tijdens het schrijven van mijn boek wees journalist en Amerikakenner Michiel Vos mij nog op het voorbeeld van Jonestown in de Verenigde Staten. Ik beweer nadrukkelijk niet dat situaties één-op-één vergelijkbaar zijn. Wel laat de geschiedenis zien dat waakzaamheid noodzakelijk is wanneer één leider grote invloed krijgt op vrijwel alle aspecten van het leven van zijn volgelingen.

Tot slot

Ik hoop dat mijn boek en deze brief bijdragen aan meer bewustwording over de impact van sektarische structuren en gesloten gemeenschappen in Nederland. Vrijheid van godsdienst is een groot goed, maar mag nooit een schild worden waarachter misstanden kunnen schuilgaan.

Sinds mijn vertrek uit de Maasbach-beweging zet ik mij als spreker, auteur, tv- en documentairemaker in om bewustwording te creëren rondom tunnelvisie en de impact van toxische systemen, bij organisaties en in het publieke debat. Hoewel mijn boek zich afspeelt binnen een sektarische beweging, raakt het uiteindelijk een veel bredere vraag. In een steeds meer gepolariseerde samenleving zien we dezelfde mechanismen van groepsdenken, bevestigingsdrang en wij-zij-denken terug in politiek, media en op sociale platforms. Algoritmes en AI versterken steeds vaker ons eigen gelijk; de 'sekteleider' staat soms niet meer op een podium, maar zit in onze broekzak. In mijn lezingen onderzoek ik daarom hoe we uit die tunnel kunnen komen. Ik spreek over thema's als persoonlijk leiderschap, veerkracht, psychologische veiligheid en effectieve samenwerking. Durven we nog open te staan voor een ander perspectief, verbonden te blijven ondanks verschillen en samen betere keuzes te maken?

Dank voor je tijd, aandacht en bereidheid om naar dit verhaal te luisteren en mijn boek te lezen.

Met hartelijke groet,

Danny Grootveld

Spreker en Auteur van *Tunnelvisie – Kind van de 'Maasbach sekte'*